

НАКАЗ

Генерального штабу Збройних Сил України

28 березня 2017 року

м.Київ

№108

Про затвердження Інструкції
з організації національно-
патріотичної підготовки у
Збройних Силах України

Відповідно до Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року “Про Стратегію національної безпеки України”, затвердженого Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015, Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 13 жовтня 2015 року № 580/2015, з метою формування у військовослужбовців ідейних переконань та високих морально-ділових якостей, необхідних для виконання поставлених завдань в будь-яких умовах обстановки,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію з організації національно-патріотичної підготовки у Збройних Силах України, що додається.
2. Наказ розіслати згідно з розрахунком розсилки.

Начальник Генерального штабу – Головнокомандувач
Збройних Сил України
генерал армії України

В.М.МУЖЕНКО

ІНСТРУКЦІЯ
з організації національно-патріотичної підготовки
у Збройних Силах України

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з організації національно-патріотичної підготовки у Збройних Силах України (далі – Інструкція) визначає мету, зміст, основні принципи, завдання та вимоги щодо організації проведення занять з національно-патріотичної підготовки.

1.2. Національно-патріотична підготовка – це предмет навчання (вид внутрішньо-комунікаційної роботи посадових осіб органів військового управління, командирів (начальників)), який проводиться з метою формування і розвитку у військовослужбовців відповідних світоглядних установок, ідейних переконань та морально-бойових якостей, необхідних для виконання поставлених завдань у будь-яких умовах обстановки.

1.3. Національно-патріотична підготовка проводиться у Збройних Силах України з метою:

формування в особового складу державницького світогляду та національної самосвідомості, які базуються на знанні військовослужбовцями історичних процесів національного державотворення та бойових традиціях українських військових формувань та сучасних Збройних Сил України;

впровадження в систему навчання та виховання особового складу національно-патріотичних цінностей, ідей вірності Військовій присязі, бойовим традиціям, гордості за належність до Збройних Сил України;

своєчасного доведення до особового складу актуальної інформації про діяльність керівництва держави та військового командування, спрямованої на зміцнення обороноздатності країни;

формування морально-психологічних мотиваційних основ службової діяльності та цільової спрямованості підготовки військовослужбовців до виконання завдань щодо захисту національних інтересів;

утвердження засад діяльності Збройних Сил України та формування довіри до керівництва держави, відповідних командирів (начальників).

1.4. Основним змістом національно-патріотичної підготовки є цілеспрямована діяльність командирів (начальників), структурних підрозділів морально-психологічного забезпечення усіх рівнів щодо формування та підтримання у військовослужбовців:

українських патріотичних світоглядних ідеалів, які базуються на національно-патріотичних цінностях та орієнтирах;

стійкої мотивації до збройного захисту територіальної цілісності,

державного суверенітету України.

1.5. Основні принципи національно-патріотичної підготовки:

свідомість;

наочність;

грунтовність;

емоційність;

активність та самостійність;

врахування індивідуальних особливостей військовослужбовців;

системність та послідовність викладення навчального матеріалу;

спрямованість змісту занять на підготовку особового складу до виконання завдань щодо захисту національних інтересів.

1.6. Завдання національно-патріотичної підготовки:

формування національно-патріотичної свідомості особового складу Збройних Сил України;

виховання особового складу на ідеалах української державності та соборності українських земель, бойових традиціях, прикладах мужності та героїзму українських воїнів часів визвольних змагань та під час захисту територіальної цілісності Української держави;

доведення до особового складу основ утвердження української державності, які своїм змістом формують і розвивають національні і громадянські світоглядні позиції, ціннісні орієнтації, морально-психологічну готовність до збройного захисту держави;

пропагування та популяризація традицій духовно-культурної самобутності українського народу, української мови, героїчної боротьби за незалежність, територіальну цілісність України;

виховання у військовослужбовців вірності Військовій присязі, бойовим традиціям, гордості за належність до Збройних Сил України;

роз'яснення особовому складу воєнно-політичної обстановки, стану воєнно-політичних відносин на певний момент (у певний період), місця і ролі Збройних Сил України в системі захисту національних інтересів держави;

розвиток в особового складу мотивації до військово-професійної діяльності;

вплив на формування морально-психологічної стійкості та свідомого ставлення до виконання бойових завдань щодо захисту суверенітету, незалежності та територіальної цілісності України;

розвиток в особового складу здатності протистояти негативному інформаційно-психологічному впливу на свідомість військовослужбовців;

мінімізація соціальних стихійних та організованих впливів на процес навчання, виховання та бойової діяльності особового складу.

2. Організація та проведення національно-патріотичної підготовки

2.1. Національно-патріотична підготовка в органах військового управління, військових частинах, військових навчальних закладах, установах та організаціях Збройних Сил України (далі – військові частини) організовується відповідно до вимог цієї Інструкції та проводиться з урахуванням специфіки та умов виконання завдань, що покладені на військові частини.

2.2. Загальне керівництво національно-патріотичною підготовкою та відповідальність за її проведення покладається на командувачів, командирів, начальників усіх рівнів.

2.3. Завдання щодо безпосередньої організації та якісного проведення занять з національно-патріотичної підготовки покладено на посадових осіб структурних підрозділів морально-психологічного забезпечення та визначених посадових осіб, які зобов'язані:

здійснювати планування, методичне забезпечення проведення занять з національно-патріотичної підготовки, вдосконалювати зміст, форми та методику проведення занять;

проводити інструктажі керівників занять з національно-патріотичної підготовки;

особисто проводити з офіцерами заняття з національно-патріотичної підготовки.

2.4. Національно-патріотична підготовка у Збройних Силах України проводиться відповідно до тематики, що розробляється на навчальний рік Головним управлінням морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України та затверджується першим заступником начальника Генерального штабу Збройних Сил України.

Навчальні та методичні матеріали з національно-патріотичної підготовки розробляються із залученням вищих військових навчальних закладів, наукових установ та доводяться до військ (сил) Головним управлінням морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України.

2.5. Відповідно до визначеної тематики, з урахуванням особливостей та специфіки виконання завдань, які покладені на військову частину, дозволяється змінювати до 30% тематики занять з національно-патріотичної підготовки.

2.6. Заняття з національно-патріотичної підготовки проводяться з усіма категоріями військовослужбовців:

в мирний час – протягом 10-ти місяців (січень - жовтень) – навчання, 11-й, 12-й місяць (листопад, грудень) – проведення контрольних занять та підготовка до початку навчання;

в особливий період – протягом всього періоду.

2.7. Загальна кількість годин, що виділяється на проведення занять з національно-патріотичної підготовки у навчальному році складає:

в мирний час:

для військовослужбовців органів військового управління, офіцерського складу військових частин (кораблів), військових навчальних закладів, установ та організацій – 10 годин;

для сержантів (старшин) та солдатів (матросів) військової служби за контрактом, строкової військової служби військових частин (кораблів) – 40 годин;

для військовослужбовців, які проходять загальновійськову підготовку молодого солдата (матроса) – не менше 4 годин.

2.8. Тривалість заняття з національно-патріотичної підготовки

в мирний час – до 50 хвилин;

в особливий період – до 20 хвилин.

2.9. Заняття з національно-патріотичної підготовки проводяться з періодичністю,

в мирний час:

для військовослужбовців органів військового управління, у складі структурного підрозділу – один раз на місяць, при цьому офіцерам органів військового управління дозволяється самостійно вивчати навчальні матеріали з національно-патріотичної підготовки;

для офіцерського складу військових частин (кораблів), військових навчальних закладів установ та організацій Збройних Сил України, у складі підрозділів – один раз на місяць;

для сержантів (старшин) та солдатів (матросів) військової служби за контрактом, строкової військової служби та військової служби за призовом під час мобілізації військових частин (кораблів), підрозділів забезпечення військових навчальних закладів – один раз на тиждень;

для особового складу національних контингентів Збройних Сил України, екіпажів кораблів, військових частин та підрозділів, які виконують завдання бойового чергування, у ході тактичних навчань, а також під час виконання навчально-бойових завдань у польових умовах – відповідно до специфіки завдань, що виконуються, тривалості ротації (бойового чергування), підготовки – один раз на тиждень;

в особливий період:

для військовослужбовців органів військового управління, офіцерського складу військових частин (кораблів), військових навчальних закладів, установ та організацій Збройних Сил України, у складі підрозділів – один раз на місяць;

для сержантів (старшин) та солдатів (матросів) військової служби за контрактом, строкової військової служби та військової служби за призовом під час мобілізації військових частин (кораблів), підрозділів забезпечення військових навчальних закладів, які перебувають у пунктах постійної дислокації – один раз на тиждень;

для особового складу, який безпосередньо перебуває у місцях виконання військовими частинами (підрозділами) завдань за призначенням – один раз на тиждень, з урахуванням можливостей обстановки та специфіки виконання завдань, у складі підрозділів без поділу військовослужбовців на категорії, в системі цільового інформування.

2.10. Основними формами проведення занять з національно-патріотичної підготовки є: бесіда, обговорення, дискусія.

Під час проведення занять в пунктах постійної дислокації доцільно практикувати цільовий перегляд науково-популярних та документальних тематичних відеофільмів, телепрограм відповідно до тематики національно-патріотичної підготовки з подальшим обговоренням і формуванням висновків.

2.11. Під час проведення занять з національно-патріотичної підготовки використовуються методи: переконання, пояснення, критичного аналізу, показу, сократичної бесіди, аналізу конкретних ситуацій тощо.

2.12. Керівниками занять з національно-патріотичної підготовки призначаються офіцери структур морально-психологічного забезпечення, а також найбільш підготовлені офіцери, які здатні якісно проводити заняття,

забезпечувати ефективне засвоєння військовослужбовцями навчальних матеріалів.

2.13. Методична підготовка керівників занять з національно-патріотичної підготовки здійснюється шляхом проведення щомісячних інструктажів та організації самостійної роботи.

Інструктажі проводить заступник командира військової частини з морально-психологічного забезпечення. У ході проведення інструктажів аналізується стан національно-патріотичної підготовки та надаються рекомендації щодо підвищення її ефективності.

В органах військового управління методична підготовка керівників занять здійснюється під час проведення службових нарад та в ході оперативного збору.

2.14. Облік проведення занять з національно-патріотичної підготовки ведеться у загальній системі обліку занять з бойової (оперативної) підготовки.

2.15. Аналіз стану національно-патріотичної підготовки у військовій частині здійснюють заступники командирів з морально-психологічного забезпечення під час аналізу проведених дій.

2.16. Основним змістовним та організаційним документом проведення заняття з національно-патріотичної підготовки є тезовий план-проспект. Він розробляється керівником заняття та погоджується з безпосереднім командиром (начальником).

План-проспект може бути відпрацьований у електронному вигляді та використовуватися під час проведення заняття на електронних носіях інформації.

2.17. У тезовому план-проспекті визначаються тема та мета заняття, тезовий зміст навчального матеріалу, джерела отримання інформації та література (інформація з інтернет-ресурсів), найменування і посилання на відео-, кіноматеріали, що можуть бути використані в ході самостійної роботи.

2.18. Керівник заняття несе персональну відповідальність за підготовку, якість та ефективність проведення національно-патріотичної підготовки.

Він зобов'язаний:

знати вимоги керівних документів щодо організації та проведення національно-патріотичної підготовки;

особисто готуватися до заняття, знати навчальний матеріал;

забезпечувати присутність особового складу на заняттях з національно-патріотичної підготовки за винятком відсутніх з поважних причин;

знати основні політичні події в Україні та світі;

формуванню національно-патріотичну переконаність військовослужбовців щодо захисту інтересів українського народу і держави;

підтримувати у належному стані навчально-матеріальну базу проведення занять;

вести облік присутності особового складу та тематики занять з національно-патріотичної підготовки;

проводити контрольні опитування для встановлення рівня національно-патріотичної підготовки військовослужбовців;

контролювати самостійну підготовку військовослужбовців (для офіцерів органів військового управління);

проводити додаткові заняття, індивідуальні бесіди з підлеглими військовослужбовцями, які не розуміють, або невірно сприймають навчальний матеріал.

2.19. Військовослужбовцям під час занять з національно-патріотичної підготовки дозволяється занотовувати основні положення змісту навчального матеріалу у робочі зошити та на електронні носії інформації (планшети, смартфони тощо).

Офіцерам органів військового управління під час самостійного вивчення навчального матеріалу дозволяється використовувати автоматизовані робочі місця (персональні комп'ютери).

Забороняється проведення аудіо-, відеозапису (відеозйомки) занять.

3. Порядок оцінювання

3.1. Оцінювання військовослужбовців з національно-патріотичної підготовки здійснюється з метою перевірки рівня засвоєння особовим складом навчального матеріалу та його морально-психологічної готовності до виконання завдань щодо захисту національних інтересів.

Оцінка стану національно-патріотичної підготовки є одним із головних критеріїв загальної оцінки ефективності діяльності органів військового управління та командирів усіх рівнів.

3.2. Перевірка національно-патріотичної підготовки військовослужбовців здійснюється органами військового управління, командирами (начальниками) шляхом контрольних письмових тестових опитувань та додаткових усних питань, а також Головною інспекцією Міністерства оборони України під час проведення інспекційних заходів.

3.3. Тестові питання розробляються Головним управлінням морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України.

3.4. Рівень знань з національно-патріотичної підготовки перевіряється у всіх категорій військовослужбовців. Обов'язковій перевірці підлягають офіцери військової частини. Загальна кількість перевірених підрозділів має бути не менше 10% від їх загальної кількості, при цьому наявна кількість військовослужбовців у підрозділах – не менше 70% облікової чисельності.

3.5. Оцінка рівня засвоєння військовослужбовцями навчального матеріалу проводиться за чотирирівневою системою: “відмінно” (“високий рівень”), “добре” (“достатній рівень”), “задовільно” (“посередній рівень”) “незадовільно” (“низький рівень”).

Результати контрольного оцінювання військовослужбовця з національно-патріотичної підготовки враховуються під час формування оцінки рівня сформованості ідейних та моральних якостей військовослужбовця та формування висновків щодо подальшого проходження ним військової служби.

3.6. Перевірка знань військовослужбовців з національно-патріотичної підготовки, які виконують бойові (службові) завдання за межами військових частин не здійснюється.

3.7. Стан ефективності організації національно-патріотичної підготовки, індивідуальна оцінка військовослужбовцям визначається згідно з Критеріями оцінки.

3.8. Критерії оцінки військовослужбовця:

“відмінно” (“високий рівень”) – якщо надано не менше 90% правильних відповідей з усіх питань тесту, правильно та обґрунтовано надано відповіді на додаткові питання, при цьому військовослужбовець повністю опанував навчальний матеріал, виявив високу національно-патріотичну вмотивованість та правильно розуміє історичні та суспільно-політичні процеси в державі;

“добре” (“достатній рівень”) – якщо надано не менше 80% правильних відповідей з усіх питань тесту, але під час відповіді на додаткові питання допущено незначні неточності, при цьому військовослужбовець знає навчальний матеріал, виявляє національно-патріотичну вмотивованість та в цілому розуміє історичні та суспільно-політичні процеси в державі;

“задовільно” (“посередній рівень”) – якщо надано не менше 70% правильних відповідей з усіх питань тесту, відповіді на додаткові питання недостатньо обґрунтовані та викладені без дотримання логічної послідовності, при цьому військовослужбовець виявив невисоку національно-патріотичну вмотивованість;

“незадовільно” (“низький рівень”) – якщо надано менше 70% правильних відповідей з усіх питань тесту, не надано відповідей на додаткові запитання, при цьому військовослужбовець має низьку мотивацію до військової служби у Збройних Силах України.

3.9 Критерії оцінки рівня національно-патріотичної підготовки підрозділу:

“відмінно” (“високий рівень”) – якщо не менше 90 % військовослужбовців показали високий, достатній та посередній рівень підготовки, з них 50 % – високий рівень підготовки;

“добре” (“достатній рівень”) – якщо не менше 80 % військовослужбовців показали високий, достатній та посередній рівень підготовки, з них не менше 50 % – високий та достатній рівень підготовки;

“задовільно” (“посередній рівень”) – якщо не менше 70 % військовослужбовців показали високий, достатній та посередній рівень;

“незадовільно” (“низький рівень”) – якщо не виконані попередні умови.

3.10. Оцінка діяльності посадових осіб органів військового управління, командирів (начальників) з національно-патріотичної підготовки визначається на підставі критеріїв оцінки військовослужбовця та не може бути вищою рівня підготовки підпорядкованих військовослужбовців.

3.11. Результати контрольних занять з національно-патріотичної підготовки заносяться у Відомість оцінки знань з національно-патріотичної підготовки, яка наведена у додатку до Інструкції.

Начальник Головного управління
морально-психологічного забезпечення
Збройних Сил України
генерал-майор

О.Л.ГРУНТКОВСЬКИЙ

Додаток
до Інструкції з організації національно-патріотичної підготовки у Збройних Силах України
(пункт 3.11)

ВІДОМІСТЬ
оцінки знань з національно-патріотичної підготовки

Підрозділ _____
Керівник занять _____
Посадова особа, _____
що призначена для _____
інспектування _____
(перевірки) _____
Дата контролю _____

№ з/п	Військове звання, прізвище та ініціали	Оцінка за тестування										Результати додаткових питань	Загальна оцінка
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1													
2													

Зворотний бік відомості

Результати перевірки:

За штатом _____ осіб
За списком _____ осіб
Перевірялось _____ осіб
Відсутні _____ осіб
Відсоток охоплення _____ %
“Відмінно” (високий рівень) _____ осіб
“Добре” (достатній рівень) _____ осіб
“Задовільно” (посередній рівень) _____ осіб
“Незадовільно” (низький рівень) _____ осіб

Оцінка керівника занять _____

Загальна оцінка _____

Основні недоліки: _____
_____

Підпис посадової особи, що призначена для інспектування (перевірки)

_____
(військове звання, прізвище, ініціали)